

Inštitút pre výskum
práce a rodiny

Eurofound

Informácia o aktivitách korešpondentov

Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok v Dubline za Slovenskú republiku

V Bratislave, december 2017

Network of European Correspondents je projekt Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions - Eurofound) so sídlom v Dubline (Projekt Network).

Eurofound je špecializovanou, tripartitne riadenou inštitúciou EÚ založenou v roku 1975 na podporu zlepšovania životných a pracovných podmienok obyvateľov. V jej správnej rade pôsobia zástupcovia vlád a sociálnych partnerov z jednotlivých členských štátov EÚ a predstavitelia Európskej komisie. Za Slovenskú republiku sú do nej v súčasnosti nominovaní zástupcovia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení a Konfederácie odborových zväzov.

V rámci projektu Network korešpondenti v jednotlivých členských štátov EÚ vykonávajú informačné služby pre Eurofound v štvorročných cykloch na základe výberového konania a kontraktov. **Korešpondentov** vyberá Eurofound na základe medzinárodného tendra. Funkciu korešpondenta za Slovenskú republiku získal Inštitút pre výskum práce a rodiny (IVPR) so sídlom v Bratislave a vykonáva ju nepretržite už viac ako 15 rokov, v súčasnej podobe projektu Network od marca 2006. V rokoch 2002-2006 túto činnosť vykonával predchodca IVPR v oblasti kolektívnych zamestnaneckých vzťahov (projekt EIRO). **V októbri 2017 Eurofound oznámil, že IVPR uspel v medzinárodnom tendri na pokračovanie týchto aktivít v rokoch 2018- 2022.**

V súčasnosti sú členmi **tímu korešpondentov Eurofound pri IVPR**:

Ing. Ľudovít Czírja, CSc. (ved. projektu)	ludovit.cziria@ivpr.gov.sk
Doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.	rastislav.bednarik@ivpr.gov.sk
RNDr. Miroslava Kordošová, PhD.	miroslava.kordosova@ivpr.gov.sk
Ing. Mgr. Jana Urdziková, PhD.	jana.urdzikova@ivpr.gov.sk
PhDr. Daniela Kešelová, PhD.	daniela.keselova@ivpr.gov.sk

Na plnení úloh IVPR pre Eurofound sa podieľajú aj ďalší zamestnanci IVPR informatickou a administratívnou podporou. Viac informácií na web stránke IVPR.

Aktivity korešpondentov

Tím IVPR pre projekt Network zabezpečuje v rámci kontraktu s Eurofound spracovanie zmluvne dohodnutých výstupov za Slovensko. Aktivity korešpondentov sú zamerané na tieto hlavné oblasti:

- o Príspevky do tematických porovnávacích štúdií EÚ
- o Príspevky do štúdií o organizovanosti sociálnych partnerov v odvetviach
- o Aktualizácia existujúcich databáz (pracovný čas, mzdy, kolektívne pracovné vzťahy)
- o Spracovanie štvrtročných správ o významných udalostiach v oblasti kolektívnych pracovných vzťahov a pracovných podmienok
- o Monitorovanie významných reštrukturalizácií v podnikoch

Na vyžiadanie Eurofound sa tím korešpondentov vyjadruje aj k rôznym aspektom zamestnania, pracovných podmienok a sociálneho zabezpečenia v EÚ a na Slovensku.

Dôležitou súčasťou zabezpečovania úloh pre Eurofound je spolupráca korešpondentov IVPR s externými organizáciami. Sú to najmä Štatistický úrad SR, Trexima, s.r.o. Bratislava, Sociálna poisťovňa a Ústredie práce, sociálnych vecí

a rodiny. Korešpondenti úzko spolupracujú aj s organizáciami zamestnávateľov a odborov na národnej aj odvetvovej úrovni a s inštitúciami v akademickej oblasti.

Medzi aktivity korešpondentov patrí aj pravidelná komunikácia s členmi správnej rady Eurofound za Slovensko. V rámci riešenia projektu sa každoročne koná aj koordinačná porada korešpondentov. Ostatná sa konala v dňoch 27.- 28. 3. 2017 v sídle Eurofound. Išlo o štvrtú koordinačnú poradu národných korešpondentov NEO v kontrahovanom období 2014-2018 a účasť na nej vyplýva z kontraktu uzatvoreného medzi IVPR a Eurofound pre tento projekt.

Výstupy projektu Network

Počas spolupráce s Eurofound tím korešpondentov IVPR vypracoval celý rad monitorovacích informácií, podkladových správ a štúdií, do ktorých prípravy sa postupne zapojila väčšina výskumných pracovníkov inštitútu. Výstupy v jednotlivých monitorovaných oblastiach sa realizujú najmä týmito formami: Národné príspevky do tematických porovnávacích štúdií EÚ (**Comparative analytical report**) a do odvetvových štúdií EÚ o organizáciách sociálnych partnerov (**Representativeness study**). Mesačne boli zasielané informatívne správy o aktuálnych udalostiach týkajúcich sa kolektívnych pracovných vzťahov a pracovných podmienok na Slovensku (**Information update**). Od marca 2014 sú tieto informatívne správy nahradené štvrťročnými správami (**Quarterly reports**), ktoré popri kolektívnych pracovných vzťahoch a pracovných podmienkach môžu pokrývať aj zamestnanosť a nadväznú sociálne otázky. Tieto správy obsahujú aj informáciu o využívaní a šírení publikácií Eurofound užívateľom na Slovensku. V rámci štvrťročných správ zvykne Eurofound osobitne objednať od každej krajiny EÚ príspevky podrobnejšie objasňujúce vybrané aktuálne udalosti vrátane relevantného výskumu.

Korešpondenti spracovávajú aj súhrnné výročné správy pokrývajúce monitorované oblasti a vykonávajú ročné aktualizácie databáz o kolektívnych pracovných vzťahoch, pracovnom čase, mzdách, kolektívnom vyjednávaní a štrajkových aktivitách. V priebehu spolupráce s Eurofound bol vypracovaný Profil jednotlivých krajín EÚ (**Country profile**). Je v ňom uvedená stručná politická a hospodárska charakteristika krajiny a podrobnejšie sú rozvedené individuálne a kolektívne pracovné vzťahy, pracovné podmienky, sociálni partneri, tripartitný a bipartitný sociálny dialóg. Ten sa približne tiež aktualizuje.

Monitorovanie podnikovej reštrukturalizácie na Slovensku sa realizuje na základe monitorovania mediálnych správ o dôležitých prípadoch nárastu alebo poklesu zamestnanosti, spracovaných formou štandardizovaných kariet (**Factsheet**). Na základe týchto podkladov Eurofound spracováva štvrťročný prehľad zmien zamestnanosti v podnikoch v členských štátoch EÚ. Od roku 2002 doteraz korešpondenti spracovali a zaslali do databázy Eurofound takmer 700 prípadov podnikov zo Slovenska.

Užívatelia výsledkov projektu

Hlavnými užívateľmi výsledkov projektu sú inštitúcie Európskej únie, najmä Európska komisia a vládne a mimovládne organizácie a sociálni partneri v členských štátoch a kandidátskych krajinách EÚ a v Nórsku. Výsledky projektu často využívajú aj výskumní pracovníci a študenti. Výstupy z projektu sú využívané celosvetovo, okrem EÚ napr. v USA, Japonsku, Kanade a Číne. V posledných rokoch Eurofound spracováva aj štúdie porovnávajúce EÚ s niektorými inými hospodársky vyspelými krajinami. Práca korešpondentov IVPR je priebežne hodnotená projektovým manažmentom Eurofound a niekedy aj v spolupráci s príslušnými užívateľskými inštitúciami v EÚ. Na základe pozitívneho vyhodnotenia plánovaných kontrahovaných úloh Eurofound predlžuje ročné kontrakty pre projekt na ďalšie 12-mesačné obdobia. Okrem toho, Eurofound môže cez rámcový štvorročný kontrakt priebežne objednávať výstupy podľa potrieb, ktoré vzniknú operatívne v priebehu roka.

Dostupnosť výsledkov

Všetky doterajšie príspevky IVPR pre Eurofound splnili požadované náročné kritériá kvality. Mnohé z nich sú publikované a voľne dostupné na web stránke Eurofound (www.eurofound.europa.eu). Väčšina príspevkov IVPR bola využitá aj pri spracovaní tematických alebo odvetvových porovnávacích štúdií za EÚ.

Charakteristika jednotlivých výstupov pre Eurofound je pravidelne uvádzaná aj vo výročných správach o činnosti IVPR a tiež na jeho web stránke (www.ivpr.gov.sk). Bližšie informácie o Eurofound a jeho aktivitách sú k dispozícii na jeho web stránke.

Informácia o aktivitách za rok 2017

V roku 2017 tím IVPR pre projekt Network zabezpečil spracovanie všetkých zmluvne dohodnutých výstupov za Slovensko. Uvádzame ich stručnú charakteristiku podľa jednotlivých sledovaných tematických oblastí.

Príspevky do tematických porovnávacích štúdií EÚ

Aplikácia modelu kľúčových dimenzií v kolektívnych pracovných vzťahoch

(Ing. Ľudovít Czírja, CSc., doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc. a RNDr. Miroslava Kordošová, PhD.)

V štúdiu bol posúdený návrh Eurofound na realizovanie modelu štyroch kľúčových dimenzií v oblasti kolektívnych pracovných vzťahov na Slovensku. Išlo o tieto dimenzie: „priemyselná“ demokracia, súťažeschopnosť priemyslu, sociálna spravodlivosť a kvalita práce a zamestnania. Každá dimenzia bola

konkretizovaná súborom ukazovateľov, ktoré boli naplnené údajmi z rôznych Európskych databáz, najmä prieskumov Eurofound. Išlo o prvý pokus prezentovať príklad uplatnenia modelu vo všetkých krajinách EÚ, ktorý na Slovensku doteraz nejestvoval. Naše komentáre vyjadrovali názor, do akej miery tento model odráža skutočnú situáciu na Slovensku v daných oblastiach.

Posúdenie zapojenia sociálnych partnerov do procesu Európskeho semestra

(Ing. Ľudovít Czíria, CSc. a doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Podklad do porovnávacej štúdie EU informoval o spôsobe, formách, čase zapájania predstaviteľov zamestnávateľov a odborov do jednotlivých fáz a dokumentov procesu realizovania procesu Európskeho ekonomického usmerňovania členských štátov EÚ formou tzv. Európskeho semestra na Slovensku. Táto štúdia nadväzovala na podobnú štúdiu z predchádzajúceho roku a jej účelom bolo zhodnotiť dosiahnutý pokrok v tejto oblasti.

Hlbšia analýza zapojenia sociálnych partnerov do Európskeho semestra

(Ing. Ľudovít Czíria, CSc. a doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Táto štúdia nadväzovala na predchádzajúcu, avšak vybrané formy a aspekty zapájania sa sociálnych partnerov do Európskeho semestra na Slovensku skúmali a analyzovali autori podrobnejšie.

Efekty rôznych inovačných aktivít podporených orgánmi štátnej správy a sociálnymi partnermi na zamestnanosť

(Ing. Jozef Herčko - externá spolupráca so Stredoeurópskym technologickým
Inštitútom v Žiline)

Štúdia prezentuje vybrané príklady inovatívnych nástrojov zameraných na podporu zamestnanosti podľa jednotného predpísaného formátu. Uvádza sa ich charakteristika, časová obdoba pôsobnosti, spôsob a oblasť uplatnenia v praxi. Jednotlivé príklady sú doplnené aj komentárom hodnotenia ich efektívnosti a praktického prínosu. Celkovo bolo prezentovaných 5 takýchto nástrojov používaných na Slovensku.

Zamestnávanie starších nezamestnaných s podporou nástrojov štátnej správy a sociálnych partnerov

(doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Štúdia komentuje celkovú situáciu v tejto oblasti a prezentuje konkrétne nástroje aktívnej politiky trhu práce na Slovensku zamerané na podporu zamestnávania starších nezamestnaných osôb. Príslušné nástroje a opatrenia sa popisujú a analyzujú podľa jednotnej šablóny, kde sa uvádza napr. typ nástroja, jeho charakteristika, zameranie, oblasť použitia a cieľové skupiny, pre ktoré sú určené, spôsob financovania a efektívnosť uplatnenia. Celkovo bolo prezentovaných 7 takýchto nástrojov.

Príspevky do štúdií o organizovanosti sociálnych partnerov v odvetviach

- o Hotelové, reštauračné a stravovacie služby
- o Obchod
- o Telekomunikácie a Informačné technológie
- o Peňažníctvo

(Ing. Ľudovít Czíria, CSc.)

- o Vnútrozemská vodná doprava
- o Poistovníctvo

(doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Štúdie zmapovali relevantné organizácie zamestnávateľov a odborov v týchto odvetviach vymedzených podľa NACE Rev. 2. Išlo o organizácie, ktoré majú členov z definovaného odvetvia, sú členom príslušných odvetvových organizácií sociálnych partnerov na úrovni EÚ a uzatvárajú kolektívne zmluvy v odvetví. Správy informovali o sociálnom dialógu a pokrytí kolektívnymi zmluvami. Boli realizované v úzkej súčinnosti so sociálnymi partnermi pôsobiacimi v mapovaných odvetviach.

Aktualizácia existujúcich databáz za Slovensko

(Ing. Ľudovít Czíria, CSc.)

o Vývoj miezd – časti 1 a 2

Ročná aktualizácia zahrňovala zmeny v minimálnej mzde na rok 2017, zmeny v mzdovom vyjednávaní a rast nominálnych miezd dohodnutý v kolektívnych zmluvách v roku 2016 v členení celkom a osobitne pre vybrané odvetvia:

spracovateľský priemysel, chémia, peňažníctvo a verejný sektor, vrátane zdravotníctva a školstva.

O Vývoj pracovného času

Ročná aktualizácia zahŕňala roky 2015-2016 a týkala sa celkových zmien v pracovnom čase a konkrétne priemerného týždenného pracovného času a ročnej dovolenky dohodnutého v kolektívnych zmluvách, zmien v normatívnom a maximálnom týždennom a dennom pracovnom čase, minimálnom čase na oddych v týždni, ročnej platenej dovolenky a počtu štátnych sviatkov a dní pracovného pokoja v roku; okrem toho priemerného týždenného pracovného času dohodnutého v odvetviach chémia, kovovýroba, peňažníctvo, maloobchod a verejná správa.

O Profil pracovného života na Slovensku

Ročná aktualizácia štandardného komplexného profilu každého členského štátu EÚ publikovaného na web stránke Eurofound za Slovensko. Profil krajiny informuje stručne o všetkých podstatných aspektoch individuálnych a kolektívnych pracovných vzťahoch danej krajiny; napr. stručný prehľad základných ukazovateľov ekonomiky, charakteristika pracovnej legislatívy, individuálnych pracovných vzťahov, sociálnych partnerov na národnej úrovni, tripartitného sociálneho dialógu, kolektívneho vyjednávania, mzdovej situácie a pracovného času, riešenia pracovných sporov, príslušných inštitúcií ústrednej štátnej správy a pod.

O Podporné nástroje reštrukturalizácie

Aktualizoval sa (posúdil, upravil a doplnil) existujúci základný súbor legislatívnych nástrojov, ktoré sa využívajú pri reštrukturalizácii podnikov a organizácií na

Slovensku. Celkom bolo aktualizovaných 16 takýchto nástrojov, napr. režim hromadného prepúšťania, odstupné, režim výpovedí, pomoc pri hľadaní zamestnania, podpora nezamestnaným, ochrana miezd zamestnancov pri platobnej neschopnosti zamestnávateľa a pod.

O Médiá pre identifikáciu prípadov reštrukturalizácií

V zozname médií (SME, Hospodárske noviny, Pravda, Webnoviny, Trend) určených na sledovanie a identifikovanie relevantných prípadov pre monitorovanie prípadov reštrukturalizácií nedošlo k zmenám.

Spracovanie pravidelných štvrťročných správ za Slovensko

Tím korešpondentov vypracoval správy za 4.štvrťrok 2016 a za 1., 2. a 3. štvrťrok 2017. Štvrťročné správy podávajú aktuálne informácie o dôležitých udalostiach v určených oblastiach na Slovensku. Od roku 2017 majú novú štruktúru, ktorá pozostáva z troch až štyroch samostatných správ:

O Správa o dôležitých udalostiach, ktoré sa udiali v príslušnom štvrťroku a majú vplyv na kolektívne pracovné vzťahy, zamestnanosť a sociálne zabezpečenie (tzv. IC správa - informačná a komunikačná). Napr. prerokovanie/prijatie dôležitej legislatívy a návrhov alebo dokumentov vlády, rokovanie tripartity, vlády alebo parlamentu, dôležité iniciatívy a aktivity sociálnych partnerov a pod. Okrem toho podáva informáciu aj o aktivitách korešpondentov pri diseminácii vybraných publikácií Eurofound užívateľom na Slovensku. Táto časť správ sa nezmenila.

o **Informácia o najvýznamnejších udalostiach**, ktoré sa stali v príslušnom štvrťroku na Slovensku v oblasti kolektívnych pracovných vzťahov a pracovných podmienok. Táto časť je nová a predstavuje stručnú správu (max. rozsah 600 slov) o dvoch až troch najvýznamnejších udalostiach a zmenách v danej oblasti. Táto správa je pravidelne publikovaná na web stránke Eurofound. Czírja a Bednárík spracovali informácie napr. o vzniku nových odborov vo Volkswagene (VW) Slovakia a Slovnafte, štrajku vo VW v Bratislave a zmenách v zákone o štátnej službe.

o **Podkladové informácie k špecifickým témam a oblastiam** sú úplne novou súčasťou štvrťročných správ. Ich obsah vždy upresňuje Eurofound po konzultácii/požiadavke EK. Prakticky ide o stručnú informáciu o aktuálnej situácii v danej téme na Slovensku podľa jednotnej obsahovej štruktúry. Takéto informácie sa týkali napr. syndrómu vyhorenia v práci (Urdziková), či systému kolektívneho vyjednávania (Czírja).

o **Krátke články o špeciálnych otázkach a témach** sú tiež úplne novým prvkom štvrťročných správ. Témy navrhujú korešpondenti a po ich odsúhlasení Eurofound sa spracováva stručná, ale ucelená a prehľadná informácia o určitej dôležitej téme na Slovensku. Boli napr. spracované témy o lepšom zosúladení rodinného a pracovného života, o raste životného minima (Bednárík) a o vývoji pracovných úrazov (Kordošová).

Iné výstupy a aktivity

O Vypracovanie informatívnych záznamov/pasportov prípadov reštrukturalizácie podnikov

(Ing. Ľudovít Czíria, CSc.)

Týkajú sa vytvárania nových pracovných miest, ako aj znižovania počtu zamestnancov. Do systému spadajú prípady v existujúcich podnikoch, ako aj nových investícií s pohybom minimálne 100 pracovných miest (alebo 10 % zamestnancov v podnikoch s najmenej 250 zamestnancami). V hodnotenom období bolo zmapovaných a zaslaných 19 relevantných prípadov.

O Prípadová štúdia na tému Mzda na prežitie: politiky, diskusia, výskum

(doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.)

Týkala sa zozbierania informácií o vykonaných prieskumoch, o diskusiách sociálnych partnerov a o politikách na deklarovanie takých miezd, ktoré zaručia štandardnú životnú úroveň a inklúziu do spoločnosti.

O Pravidelné ročné hodnotenie aktivít na projekte Network

Na vyžiadanie Eurofound tím korešpondentov pri IVPR vyjadril svoje názory, stanoviská a odporúčania k rôznym aspektom aktivít spojených s realizáciou úloh projektu Network vrátane hodnotenia spolupráce a podpory poskytovanej príslušnými členmi tímu Eurofound.

